

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs IX. Vtrum voluntas Dei sit malorum. articul. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

anteccedente: ipse autem merito negat voluntatem antecedentem in Deo compensatione actionis peccati, etiam quoad actus substantiam.

ARTICVLVS VII.

Utrum voluntas Dei sit mutabilis.

*Voluntas
Dei immuta-
bilis.*

CONCLUSIO negat, eamque de fide esse patet ex rationibus & testimoniis quib. q. 9. ostendimus in Deum non cadere mutationem. Confirmariq; potest ex illo 1. Regum 15. *Poenitudine non flebitur, neque enim homo est, ut agat poenitentiam.* Atque ex illo Prouerb. 19. *Multa cogitationes in corde viri, voluntas autem Domini in aeternum permanet.* Quae hoc loco dici poterant, dicta sunt q. 9. & 14. art. 13. disputatione 1. & articulo 15.

*Prædictiones
diuinae
semper ve-
ra: quid in
eis interdum
subintelligi-
dum est.*

Circa responsionem ad secundum sciendum est, in omnibus locis Scripturae sacrae, in quibus ex persona, aut iussu Dei affirmatur aliquid futurum, si contrarium eueniat, semper subintelligi aliquid ratione cuius tale dictum nihil omnino habeat falsitatis, aut contradictionis comparatione eius, quod postea euenisse narratur. Porro quod subintelligitur, interdum est, spectato cursu vniuersi, & causis naturalibus: neque enim est aliqua repugnantia, ut quod verè dicitur spectato cursu vniuersi, dispositione praesenti, & causis naturalibus, sit supernaturaliter aliter euenturum. Hac ratione Isaias 39. & 4. Reg. 20. Ezechia ad mortem aegrotanti dixit Isaias. *Hac dicit Dominus: Dispone domui tuae, quia morieris tu, & non viues:* natura videlicet morbi, & causis naturalibus spectatis. At paulò post exaudita est deprecatio illius, supernaturaliterque à mortis periculo liberatus. Interdum verò subintelligitur conditio aliqua, ut cum dicitur futurum aliquid comminatorie solùm, quia id postulant demerita, & ita futurum est, ac sub conditione subintellec-ta, nisi poenitentiam agant, aut alia simili. Ita intelligitur illud Ionae 3. *Adhuc quadragesima dies & Ninive subuertetur.* Et illud Gen. 20. ad Abimelech, *En morieris propter mulierem quam tulisti: habet enim virum.* Intelligebatur enim, nisi eam non tetigeris, restituerisque viro suo. Vnde subiungitur: *Nunc ergo redde viro suo uxorem, si autem nolueris reddere, scito quòd morte morieris.* In sensu explicato intelligitur capite incommutabilis. 22. quaestione 4. ex concilio Toletano 8. Quia ergo quando in similibus euentibus non fit, quod praedictum est, Deus neque in sua cognitione, neque in voluntate, quicquam mutat. Gregorius 16. Moral. cap. 6. & 18. aliàs c. 4. & 17. ait: *Deum tunc mutare sententiam (externis scilicet verbis prolatam, dum non implet quod praedicebatur, quia deest conditio, sub qua praedicebatur) non tamen mutare consilium:* Atque ita exponit eum glossa in illud Isaias 28. citatum.

Illud verò est hoc loco animaduertendum, non omnia quae Deus praedicit futura in poenam delictorum, dici comminatorie, & sub conditione, nisi poenitentiam egerimus, sed quaedam duntaxat. Translatio enim regni à domo Saul in domum Dauid, quam Samuel Sauli in poenam inobediètiæ 1. Reg. 15. praedixit, absoluta erat, quod intelligens Samuel adiecit. Porro triumphator in Israel non pariet, & poenitudine non flebitur, neque enim homo est, ut agat poenitentiam. Talis etiam erat mors pueri suscepti ex adulterio, quam Nathan 2. Regum 12. praedixit Dauid in poenam delicti. Porro propheta, qui poenas futuras praedicunt, interdum nesciunt an illae sint

Artic. vij. viij. & ix.

absolutae, & sine vlla conditione, an verò sint solùm comminatoriae, aut sub conditione. Ionas enim id ignorabat, ut satis constat ex eiusdem historia, id tamen verebatur. Dauid etià ignorauit an poena mortis filij suscepti ex adulterio esset comminatoria: & ob id poenitentiam agebat, antequàm moreretur filius, ut eum à morte liberaret. Isaias item, dum Ezechia mortem praedixit, ignorabat, an supernaturaliter contrarium esset futurum, quod paulò post illi reuelatum est. At Samuel optimè cognouit poenam Sauli esse absolutam, neque vllam habere conditionem. Quae dici poterant circa responsionem ad quartum, dicta sunt circa responsionem ad quartum & quintum articuli tertij.

ARTICVLVS VIII.

Utrum voluntas Dei necessitatem rebus volitis imponat.

Oc loco explicanda erat radix contingentiae, quae tamen ea de re dici poterant, dicta sunt q. 14. art. 13. disputatione 11. & 12.

ARTICVLVS IX.

Utrum voluntas Dei sit malorum.

SENSVS quaestionis propositae est utrum voluntas Dei, quoad actum volitionis, versetur circa mala: quoad nolitionem enim & odium, constat esse malorum, ut patet ex illo Sapientiae 14. *Odio sunt Deo impius, & impietas eius.* Malum autem sumitur latè, ut comprehendit malum culpae, malù poenae, & malù quod est defectus naturae, ut est priuatio frigoris comparatione aquae.

Prima conclusio. Fieri non potest, ut malum, quodcumque illud sit, per se, seu sub ratione mali appetatur à Deo, vel à quocumque alio. Probat, quoniam obiectum volitionis est bonum, sub ratione boni: ergo fieri nequit ut volitio, tã diuina, quam cuiusuis alterius, feratur in malum per se, seu sub ratione mali. Vnde Dionysius 4. capite, de diuinis nominibus. *Nemo, inquit, respiciens ad malum operatur, videlicet, quasi illud per se intendat.* Animaduertatur tamen, id quod qu. 5. ostensum est, cum bonum, quod obiectum est voluntatis, non sit bonum quod opponitur malo culpae, vel malo poenae, vel malo, quod est defectus naturae, sed sit bonum, ut est idem quod conueniens, inde effici, ut saltem quatenus conueniens est Deum pro suo arbitratu posse vri sua libertate, possit de potentia absoluta velle redigere res in nihilum, aut destruere partem aliquam operum suorum, efficiereque priuationem aliquam, quae propriissimè sit malum naturae comparatione eius, cuius fuerit priuatio.

Secunda conclusio est. Malum per accidens, quatenus coniunctum est cum aliquo bono, terminare potest appetitum ac volitionem ratione boni, cui est coniunctum, ut leo, ex directione primae causae, appetit ouis interfectionem (quod malum est ouis) ut famem expleat, propriamque vitam alat: quod bonum est eius, cum malo tamen ouis coniunctum. Fornicator item vult malum fornicationis propter bonum delectationis.

Tertia conclusio. Deus neque praedicto modo vult malù culpae: vult tamen illud permittere. Prior pars est de fide, demonstrataque est in Concordia q. 14. art. 23. à disputatione 30. Posterior verò artic. 6. disputatione 2. est ostensa.

Quarta conclusio. Deus vult malum poenae. Haec est de fide, quoniam de fide est Deù punire impios

*Quaestio
sensu.*

*Prima con-
clusio.
Malum quod
vult, non per
se appetit.*

*Secunda
conclusio.*

*Malum pos-
sit per acci-
dens appeti
ratione ad-
iuncti boni.*

*Tertia con-
clusio.*

*Malum cul-
pae nulla ra-
tione Deus
vult: sed per-
mittit tamen.*

*Quarta
conclusio.
Poenam mali
Deus vult.*

apud inferos: iustos vero, qui reliquias peccatorum deferunt perfoluendas ex hac vita, apud ignem purgantem. Ex Scripturis etiam constat, Deum in hac vita saepe punire peccata, quod non aliter esse potest, quam si velit peccatoribus mala poenae, quibus eos punit. Cum autem maius sit bonum iustitiae, quod Deus ex punitione peccatorum intendit, quam sit natura bonum, quo prius malum poenae pro peccatis infligitur, utique intuitu illius maioris boni acquirunt, ac sanctissime vult malum poenae, quod prius minori bono.

Dubium an Deus praecipere queat, quod fieri nullo pacto vult.

Quaerit Durandus in 1. dist. 47. quaest. 7. vtrum Deus praecipere possit, quod neque conditionali, neque absoluta voluntate vult fieri. Pars quae negat suaderi potest, quoniam cum praecipuum sit voluntas signi, significare debet aliquam voluntatem, vel absolutam, vel conditionalem eiusdem obiecti, quae formaliter sit in Deo.

Contraria vero pars potest ex eo probari, quoniam praecipit Abrahamo immolationem Isaac, quam neque absoluta voluntate, neque conditionali volebat.

Solutio.

Breuius tamen dicendum est posse praecipere id, quod licet nulla voluntate velit esse, vult tamen ut is, cui praecipuum imponit, idem velit facere, vel saltem teneri facere, ut in praecipuo Abrahamae imposito interuenit.

ARTICVLVS X.

Vtrum Deus habeat liberum arbitrium.

Liberum arbitrium esse formaliter in Deo.

CONCLUSIO est. In Deo est libertas arbitrij, non quidem comparatione suae bonitatis, quam necessario diligit, atque vult esse, sed comparatione aliarum rerum, quas & velle, & non velle, aut etiam nolle potest, ut ex dictis artic. 3. & 4. est manifestum. Est vero in Deo libertas arbitrij non solum eminenter, sed etiam formaliter, seculum tamen omni imperfectione arbitrij creati, nempe facultate ad peccandum, atque non solum mutabilitate, sed & vicissitudinis obumbratione, quae ex imperfectione voluntatis creatae proficiscitur. Porro arbitrij libertas ita spectata, dominiumque proprietarium operationum, perfectio est simpliciter. Legito quae articulis citatis, & quaest. 2. artic. 3. dicta sunt.

ARTICVLVS XI. & XII.

De voluntate signi, & quot signa sint diuinae voluntatis.

DISPVATIO VNICA.

Voluntas diuina quomodo signa.

QUINQUE signa diuinae voluntatis à Theologis traduntur, nempe praecipuum, prohibitio, consilium, operatio, & permissio. Cum autem praecipuum duobus modis sumi possit, vno latè, ut comprehendit prohibitionem praecipuumve negatiuum, altero vero presertim, pro solo praecipuo affirmatiuo: hoc loco sumitur posteriori modo: vnde praecipuum & prohibitio duo signa diuinae voluntatis constituuntur. Consilium vero sumitur, ut comprehendit tam affirmatiua, quale est illud: Si vis perfectus esse, vende, vende quae habes, &c. quam negatiua, cuiusmodi est, non ducere uxorem, vel bene vivere. Operatio est signum voluntatis Dei absoluta,

A qua vult talem operationem esse, quando scilicet à Deo proficiscitur. Cum enim Deus agat per voluntatem, eamque absolutam, qua hic, & nunc vult hoc vel illo modo agere, utique si à Deo aliqua sit operatio, illa est signum voluntatis absolutae, qua in illam voluit eo modo influere. Operationes etiam causarum secundarum, quae ab arbitrio creato non pendent, signa quoque sunt voluntatis absolutae in Deo, quae eas esse voluit, eaque volitione, qua statuit ita mundum fabricare: tribuunturque Deo, ut earum auctori mediantibus causis secundis. Illae vero, quae ab arbitrio creato pendent, si bonae sint, signa

Operatio quo pacto sit signum diuinae voluntatis.

B sunt absolutae Dei voluntatis, qua non solum per concursum generalem: aut etiam specialem, praesertim si ad ordinem gratiae spectent, voluit ad eas concurrere, sed etiam qua, prauidens pro libertate arbitrij creati ita futuras, eas, ut sibi gratas ac desideratas, absolute voluit, ut artic. 6. disput. 1. explicatum est. Si vero sint malae moraliter, signa quidem sunt Deum tamquam causam omnium rerum diuersalem voluntate absoluta voluisse in eas influere concursu generali, ut eadem disput. ostensum est. Ceterum eiusmodi operationes, si in particulari considerentur, ut effectus proprii sunt arbitrij creati, nulla ratione sunt signa, quod Deus illas esse velit, sed solum quod velit eas permittere.

C Ut vero intelligatur quomodo pacto permissio signum constituatur diuinae voluntatis comparatione eorum quae mala sunt, & potissimum culpae (alia namque mala ex intentione diuina esse possunt, atque adeo volita voluntate absoluta, licet interdum sint solum ab eo permissa) obseruandum est, cum id permittere quis dicatur, quod prauidens aut certe, si res perfecte non cognoscat, timens, vel timere debens, esse futurum, non impedit, cum possit, ad permissionem tria esse necessaria. Primum est, ut prauideatur futurum. Secundum, ut possit impediri. Tertium, ut non impediatur. Atque in hoc tertio positus illis aliis duobus, sita est ratio permissiois. Obseruandum deinde, nos quidem duobus modis posse aliquid permittere. Vno, eliciendo actum voluntatis, quo nolimus impedire, quod possumus. Altero nullum eliciendo actum, vel quia non aduertimus, cum aduertere possumus: vel quia continemus actum. Eiusmodi autem permissio, licet non sit à nobis volita formaliter, est tamen voluntaria, quatenus in potestate nostra est id impedire, quod non impedimus, potestque alicui interpretari, ut, aut etiam imputariue volita, si id impedire tenebamur, ut 1. 2. q. 6. explicatum est. Deus autem quicquid permittit, actu voluntatis videtur velle permittere.

Permissio quodnam signum sit voluntatis diuinae.

Tria ad permissionem necessaria explicantur.

Posse nos voluntariè aliquid permittere dupliciter.

Deus actu voluntatis res permittit.

E Tum quia in eo est perfecta scientia omnium, quae futura sunt, nisi ipse ea impediat: neque est, cur contineat determinationem suae voluntatis in permitendis iis, quae voluntariè est permittendus, quin potius ad perfectam ipsius prouidentiam spectare videtur id statuire. Tum etiam, quia ex aeternitate habet scientiam liberam futurorum omnium contingentium, quae ex voluntariè ipsius permittentibus futura sunt: neque id aliter videtur posse cognoscere, quam in determinatione liberae suae voluntatis, qua ea statuit permittere. Ex his patet, quaecumque permissionem mali moraliter, aut cuiusuis alterius, quod Deus solum permittat, non tamen intendere, aut velle dicatur, signum esse voluntatis diuinae, qua id ex aeternitate constituit ita permittere.

F Quod eiusmodi quinque externa signa voluntatis diuinae non proprie, sed metaphoricè voluntas Dei dicantur, eo modo quo testamentum voluntas testatoris

Hac signa metaphoricè appellantur voluntas diuina.